

OBSAH

Úvod	5
----------------	---

Kapitola I

HOSPODÁŘSKÉ A SPOLEČENSKÉ POMĚRY V DRUHÉ POLOVINĚ 17. STOLETÍ	19
---	----

1. Zesílení feudálně nevolnických poměrů po třicetileté válce	19
---	----

Stav měst — Poměr šlechty k měšťanům poddanských měst — Vrchnost a řemeslníci poddanských měst — Spojení vrchnosti s obchodním kapitálem — Spor mezi městy a šlechtou a právo vařit pivo — Pustá pole po třicetileté válce a jejich zábor pro vrchnostenské dvory — Držba půdy po třicetileté válce — Vrchnostenské ovčiny a zabírání poddanských luk a pastvin — Robotní povinnosti poddaných — Snaha vrchnosti prodlužovat robotní povinnosti poddaných — Robot a výnos vrchnostenského dvora — Marx, Engels, Lenin a Stalin o robotní povinnosti nevolníka — Připoutávání poddaného k hroudě — Povinnost stavění dětí před vrchnost — Kruť vrchnosti vůči poddaným — Vrchnostští úředníci a vykořisťování nevolníků.

2. Vyhánění a útěk z půdy	44
-------------------------------------	----

Marx o původní akumulaci — Zabírání poddanské půdy vrchností v Čechách v druhé polovině 17. stol. — Zabírání obecních pastvin — Zbíhání poddaných — Příčiny zbíhání poddaných — Přeměna sedláků v chalupníky a vznik chalupnických osad — Zbíhání poddaných formou jejich vyvlastnění — Zběhlí poddaní jako tuláci, žebráci a nádeníci — Patent z r. 1661 o tulácích a žebrácích — Zřizování donucovacích pracoven pro tuláky a žebráky.

3. Boj nevolnického lidu proti feudálnímu útlaku	56
--	----

Obnovené zřízení zemské o odporu poddaných proti vrchnostem — Různé formy boje nevolnického lidu proti feudálnímu útlaku — Odpírání robot — Úloha rychtářů v boji nevolnického lidu proti feudálním pánům — Ekonomický základ společného postupu rychtářů s nevolnickým lidem — Zbojnictví — Patent z r. 1650 o zbojnicích a usnesení stavovského sněmu — Zákaz nošení zbraní pro venkovský lid — Poměr poddaného lidu ke zbojníkům — Povstání poddaného lidu nejvyšší formou boje proti feudálnímu útlaku — Povstání r. 1680 — Čeští a němečtí nevolníci ve společném boji proti feudálním pánům — J. H. Pospíchal o povstání —

Víra nevolníků v panovníka — Státní moc na straně feudálních pánů — Vojsko proti povstalcům — Potrestání účastníků povstání — Robotní patent z 28. července 1680 — Kritika dosavadního výkladu patentu.

4. Výroba zboží na feudálním panství 71

Vývoz obilí a zemědělských výrobků z Čech v druhé polovině 17. stol. — Šlechta a obchod — Povinnost poddaných kupovat u vrchnosti — Poddaní nuceni prodávat přebytky svého hospodářství vrchnosti — Lichva — Chov ovcí na vrchnostenských dvorech a prodej vlny — Šlechta ve spojení s obchodním a lichvářským kapitálem.

5. Zahraniční politika a finanční situace habsburské monarchie. 86

Mezinárodní situace v druhé polovině 17. stol. — Vpád Francie do španělského Nizozemí — Vpád Turků do zemí habsburské monarchie — Tataři na Moravě — Uherský odboj — Porážky Turků v r. 1683 a 1697 — Mír v Karlovicích a Rijswijku — Příjmy státu — Zdanění poddaného lidu — Berní rula — Kontribuční povinnosti nevolníků — Daňové povinnosti židů — Rozpory mezi zájmy rodící se absolutistické monarchie a feudálními pány — Zavádění spotřební daně — Státní dluh v druhé polovině 17. stol. a na začátku stol. 18. — Berní zatížení českých zemí — Úloha stavovského sněmu.

Kapitola II

ÚLOHA OBCHODNÍHO KAPITÁLU A ROZPTÝLENÁ MANUFAKTURA . . 102

1. Merkantilismus v habsburské monarchii 102

Hospodářský rozvoj zemí západní Evropy a zaostalost zemí střední Evropy v 17. stol. — První hlasy po změně hospodářské politiky zemí habsburské monarchie v druhé polovině 17. stol. — Morgenthaler a Malivský — Požadavek budování manufaktur — Jít cestou Holandska, Anglie a Francie — Vznik komerčního kolegia r. 1666 ve Vídni — Merkantilistická teorie v zemích habsburské monarchie — Becher, Schröder, Hörnigk — Zakládání manufaktur — Zařazování žebráků a tuláků do výrobního procesu — Hörnigkův merkantilistický program hospodářství habsburské monarchie — Negativní poměr merkantilistů k cechům — Odpor merkantilistů ke šlechtě a feudálním poměrům — Prohibiční politika podporující se manufaktur — Marxova charakteristika merkantilismu — Merkantilisté prosazovali zájmy kapitalistů — Stanovisko vedoucích úřadů v Čechách k návrhům merkantilistů — Dobrozdání účtárny královské komory a místodržitelství — Návrh na rozšíření výroby textilu. — Nutnost zřizování manufaktur — Využit nezaměstnané mládeže ve výrobním procesu — Čechy brzdou výroby — Zvaní cizích odborníků do země — Snaha po odstranění nerovnosti měr, vah a mincí — Mincovní patent z r. 1692 — Sněmovní usnesení z r. 1677 o jednotném užívání pražských měr a vah — Patent z r. 1701.

2. Světový trh a české plátenictví. 127

Velké objevné cesty, koloniální systém, vytvoření světového trhu a české plátenictví — Městské cechovní řemeslo a necechovní venkovská práce — Obchodní kapitál

a české plátenictví — Úloha faktora — Lenin o faktorech — Poměr vrchnosti k rozvoji plátenické výroby pro trh — Účast vrchnosti na obchodu s plátnem — Sběrači příze a skupovávači plátna — České plátenictví ve spojení se slezským obchodním kapitálem — Organisaace výroby — Obchodní domy dávají tkalcům surovinu, po případě peníze na její nákup — Přeměna samostatného tkalce v námezdního dělníka — Přejchod od obchodního kapitálu v průmyslový.

Německý obchodní kapitál a české plátenictví 137

Boj německých obchodních domů o české plátno — Spojení norimberské firmy Viatis a Peller s českým plátenictvím — Její styky se šlechtou v Čechách — Peníze hlavní zbraní obchodních společností — Dluhy šlechty u obchodních firem — Dlouhý řetěz od obchodního domu přes vrchního faktora, faktora ke tkalci — Rozsah obchodu firmy Viatis a Peller v Čechách — Tři velké oblasti českého plátenictví a jejich poměr v zahraničním obchodě Čech.

3. Pronikání anglického obchodního kapitálu do Čech 143

První angličtí obchodníci plátnem v Čechách na začátku 17. stol. — Rozvoj obchodních styků s Čechami v druhé polovině 17. stol. — Spojení anglického obchodního kapitálu s hamburskými, žitavskými a budyšínskými obchodníky — Vývoz českého plátna do Anglie — Angličané v Čechách — Vznik velké rozptýlené manufaktury Roberta Allasona v Rumburku r. 1713 — Rozsah výroby a obchodu — Spojení Allasona se šlechtou — Charakter Allasonovy manufaktury — Lenin o manufaktuře a domácké práci — Další Angličané v Čechách.

4. České sklářství v 17. a 18. století 153

Rozvoj českého sklářství v druhé polovině 17. a v 18. stol. — Privilegované postavení sklářů a sklářských dělníků — Privilegia z let 1669, 1688 a 1694 — Pronikání obchodního kapitálu do českého sklářství — Cesta od kramáře k velkoobchodníkovi — Cesty obchodníků se sklem z Čech na vzdálené trhy — Vznik obchodních společností pro vývoz skla — Sklady obchodních společností z Čech v řadě evropských i mimoevropských zemí — Doprava skla z Čech do ciziny — Marx o obchodním kapitálu — Zisky obchodních společností — Snahy obchodního kapitálu o úplné ovládnutí českého sklářství — Půjčky obchodních společností představitelům šlechty — Vývoz a dovoz obchodních společností — Zahraniční konkurence — Lákáání českých sklářů do ciziny — Rozsah vývozu českého skla v letech 1732, 1752, 1768 a 1771 — Velikost sklářských hutí a jejich obrát — Postavení dělníků v hutích.

Kapitola III

VZNIK KONCENTROVANÉ MANUFAKTURY V ČECHÁCH 162

1. Postavení nevolníků po povstání r. 1680 162

Stížnosti poddaných na celotýdenní robotu a útlak se strany vrchnosti — Poddanské řády dokladem utuženého nevolnictví — Poddanský řád frýdlantského panství z r. 1692 — Vrchnosti obcházelý znění patentu o třídní robotě v týdnu — Povo-

lení vrchnosti k řemeslu a ke studiím — Přísné tresty vůči poddaným — Odpor nevolníků proti útlaku feudálních pánů — Odpírání robot — Zbíhání poddaných z půdy — Tuláci a žebráci na konci 17. a v 18. stol. — Nařízení proti nim z r. 1724 — Nevolnická povstání po r. 1680 — Povstání 1683 na Žatecku, 1693 na Domažlicku — Povstání na Chrudimsku, Kolínsku a nepokoje na Litomyšlsku.

Robotní patenty z let 1717 a 1738 173

Robotní patent z r. 1717 — Příčina vydání patentu — Snaha upevnit moc feudálů proti bouřícím se nevolníkům — Celotýdenní robota byla patentem potvrzena — Zatřžení nevolníků dalekými fůrami — Patent potvrzuje zábor rustikální půdy se strany vrchnosti — Poměry po vydání patentu — Povinnosti poddaných — Robotní práce základem na vrchnostenských dvorech — Práce za mzdu nepatrným doplňkem — Patent z r. 1738 — Práce nevolníků mimo panství — Patent stanovil délku robotního dne u dalekých fůr — Ustanovení patentu mají zabezpečit vládu feudálních pánů nad nevolníky.

2. Hospodářská politika státu v první polovině 18. století 183

Boj o Španělsko a koloniální trhy 183

Válka o španělské dědictví z let 1700—1714 — Aliance habsburské monarchie s Anglií proti Francii — Hospodářské pozadí boje — Mír v Utrechtu 1713 a Rastattu 1714.

Finanční situace monarchie a pokusy o obchod s Východní Indií a Blízkým Orientem 186

Finanční vyčerpanost obou válčících stran — Snaha vytvořit v habsburské monarchii Východoindické a Orientální obchodní společnosti — První loď z Ostende do Východní Indie — Marx a Engels o východoindickém obchodu v rozkládající se feudální společnosti — Boj Anglie, Francie a Holandska proti existenci ostendské Východoindické společnosti — Snaha habsburské monarchie o pronikání na Blízký Východ — Obchodní dohoda s Tureckem z r. 1718 — Zřizování svobodných přístavů v Terstu a v Rjece (Fiume) — Rozpory s Benátskou republikou — Vznik Orientální společnosti v r. 1719 — Budování manufaktur v Linci a Schwechatu.

Poměr vlády k cechům 198

Cechovní organizace brzdou vývoje výrobních sil — Dobrozdání z r. 1699 o ceších — Rozpory mezi cechovními mistry a tovaryši — Velká stávka tovaryšů v r. 1722 v Liberci — Stát na straně vykořisťovatelů — Generální cechovní patent z r. 1731 — Ustanovení patentu proti stávkujícím — Oslabení pravomocí cechů a jejich podřízení úřadům — Generální cechovní artikule z r. 1739 — Soukromá mýta brzdou rozvoje obchodu a výroby — Jednání stavovského sněmu o soukromých clech — Zjištění komisí z let 1706—1707 o vybírání soukromých cel v Čechách — Dovozní a vývozní clo — Nutnost změny celé celní politiky na začátku 18. stol. — Přečhodné řešení z r. 1728 — Význam celního řádu z r. 1737 — Vytváření celostátního trhu — Celní politika pákou k rozvoji výroby a obchodu.

3. První koncentrované manufaktury v Čechách 212

Vznik manufaktury v Oseku 1697 — Charakter manufaktury — Rozsah výroby v r. 1732 — Mzdy v manufaktuře — Manufaktura ve Slavkově na Moravě — Rozsah podniku, počet zaměstnaných — Manufaktura v Plánici 1710 — Odpor cechů proti zřizování manufaktur — Komise místodržitelství proti cechovním omezením a pro svobodu výroby — Prolomení cechovních pout v r. 1717 v České Lípě — Finanční potíže měšťanských podnikatelů a zánik manufaktury v Plánici a v České Lípě.

Manufaktura v Horním Litvínově 221

Marx a Engels o příslušnících šlechty, kteří přecházejí v období rozkladu feudalismu na posice buržoasie — Představitelé šlechty, kteří budují v Čechách manufaktury — Vznik manufaktury v Horním Litvínově — Holanďští soukeníci v Horním Litvínově — Mzda za práci poddaných v manufaktuře — Angličtí soukeníci v Horním Litvínově — Boj manufaktury s obchodním kapitálem — Historický význam manufaktury — Růst dělby práce — Lenin o významu manufaktury — Dělní práce a výrobní postup v manufaktuře v Horním Litvínově — Zhotovování výrobních nástrojů v manufaktuře v Horním Litvínově — Rozsah výroby v manufaktuře — Počet dělníků v r. 1728 a 1731 — Domáctí přádláci a manufaktura v Horním Litvínově — Mzdy a platy v manufaktuře v Horním Litvínově — Celková bilance manufaktury — Prodej sukna do Prahy, Vídně a Levanty — Podpora manufaktury se strany státu — Prodej výrobků v Čechách — Prodej v malém — Manufaktura a růst počtu obyvatel v Horním Litvínově — Vesnická chudina hlavním zdrojem pracovních sil manufaktury.

Růst manufaktur ve dvacátých letech 18. století. 240

Vznik manufaktury v Hrádku v r. 1723 — Používání nezaměstnaných a žebráků jako pracovních sil — Pomoc vlády při vzniku i provozu manufaktury — Manufaktura v Řezolanech a plán na její přenesení do Rokycan — Manufaktura a rozšíření vnitřního trhu — Manufaktura v Bezdruzicích a v Tachově — Watterforthova rozptýlená manufaktura v Kinšperku — Manufaktura na výrobu punčoch a mlynářských pláten v Nové Kdyni — Vznik manufaktury na výrobu hedvábí v Praze v r. 1724 — Její potíže — Celní opatření z r. 1728 k podpoře manufaktur — Marx o t. zv. protekčním systému, který vytváří podnikatele.

Kapitola IV

HOSPODÁŘSKÁ A SPRÁVNÍ POLITIKA ABSOLUTISTICKÉ MONARCHIE V OBDOBÍ PŘED ZRUŠENÍM NEVOLNICTVÍ 254

1. Boj o Slezsko 254

Pragmatická sankce z r. 1713 — Vpád Pruska do Slezska v r. 1740 — Boj o habsburské dědictví — Vystoupení Karla Alberta — Francie vytváří protihabsburskou koalici — Vpád do Čech v r. 1741 a obsazení Prahy — Jednání mezi vídeňskou a pruskou vládou o uzavření míru — Berlínský mír z r. 1742 a ztráta Slezska — Vypuzení bavorského a francouzského vojska z Čech — Vpád Prusů do Čech v r. 1744 — Řádě-

ni Průšáků v zemi a jejich ústup — Mír drážďanský z r. 1745 — „Pomoc“ Anglie — Hospodářské články mírové smlouvy — Snaha Pruska o udržení statu quo v hospodářských záležitostech — Nedodržování smlouvy se strany habsburské monarchie — Potřeba Slezska dovážet suroviny a polotovary z Čech a Moravy — Nový celní řád z r. 1752 — Zahájení sedmileté války — Pruský vpád do Čech — Porážka Prusů u Kolína — Silná koalice proti Prusku — Změna v politice Ruska vůči Prusku — Mír v Hubersburku z r. 1763.

2. Hospodářská a správní politika absolutistické monarchie po ztrátě Slezska 269

Finanční situace monarchie za váleku o Slezsko — Státní dluh — Cesta k zlepšení finanční situace státu. Budování průmyslu, rozšíření obchodu a vytváření jednotného centralizovaného státu — Změny z let 1748—1749 — Budování obchodních společností pro obchod s cizinou — Růst lodní dopravy — Hospodářská činnost Františka Lotrinského — Budování manufaktur — Vládní politika vůči cechům od r. 1751 — Policejní a komerční řemesla — Postavení cechovního řemesla ve městech — Tkaní prohlášeno v r. 1773 za svobodné řemeslo — Finanční podpora manufaktur se strany státu — Privilegia manufakturám.

3. Postavení nevolnického lidu v druhé polovině 18. stol. před zrušením nevolnictví 283

Výše robotních povinností a nesprávné údaje vrchností — Vrchnost zabírá poddanskou půdu — Vyvrcholení procesu původní akumulace — Reluce robot — Dávky za nekonání dvorských služeb — Neúroda, bída a hlad v letech 1770—1772 — Přípravy poddaných na povstání — Nevolnické povstání v r. 1775 — Rozsah povstání — Městská chudina a povstání — Robotní patent z r. 1775 — Robotní povinnosti podle nového patentu — Odpor vrchností proti patentu — Kompromis vlády z r. 1776 — Požadavek kameralistů, aby půda byla rozdělena mezi bezzemky — Stoupenci odstranění roboty ve státní radě — Pokus s rozdělením velkostatku v Čechách — Raabisace — Marx o významu změny pozemkové renty v úkonech v rentu peněžní.

Kapitola V

ROZVOJ TEXTILNÍCH MANUFAKTUR V DRUHÉ POLOVINĚ 18. STOLETÍ 302

1. Plátenictví 302

Česká příze a plátno byly prodávány do Slezska, odkud byly vyváženy na daleké trhy — Snaha vlády o další rozvoj českého plátenictví — Patenty o přízi a plátnu z let 1750 a 1753 — Zajištění stejnoměrnosti příze a plátna — Snaha zabránit vývozu polotovarů ze země — Obchodní kapitál a naše plátenictví — Sběrači příze — Postavení přadláka a tkalce vykořisťovaných obchodním kapitálem — Rozvoj domácího obchodního kapitálu v českém plátenictví po ztrátě Slezska — Vznik Trutnovské obchodní společnosti v r. 1753 — I nevolníci provozují obchod značných rozměrů — Členové Trutnovské společnosti a její představenstvo — Rozsah obchodu členů společnosti — Spojení členů společnosti s pražskými bankéři a s cizinou —

Vrchnost a plátenictví v druhé polovině 18. stol. — Spojení vrchnosti s obchodním kapitálem — Vrchnostenský přádelnický a plátenický řád na Morzinských panstvích z r. 1760.

Manufaktura v Potštejně 320

Zakládání komerčních bělidel — Vznik přádelnických a tkalcovských škol v Potštejně — Nákup surového plátna pro potštejskou manufakturu — Zpracování surového plátna v manufaktuře — Průmyslové bílení plátna — Rozsah výroby a náklady — Mzdy — Technologický postup při bílení příže — Platy mistrů a vedoucích zaměstnanců manufaktury — Obchodní spojení potštejské manufaktury — Prodej do ciziny: do Terstu, Rjcky, Oudenaarde, Vídně — Prodej v zemi: do Prahy, Lito-myšle, na Moravu a jinam. Rozsah obchodu — Potštejské plátno v New Yorku a Filadelfii — Doprava plátna do Vídně — Chamaréuv výklad o významu českého plátenictví pro rozvoj vnitřního trhu.

Anglické obchodní společnosti v Čechách v druhé polovině 18. stol. 338

Vznik firmy Francklin a Nurse v r. 1753 — Privilegium firmy Coulston z r. 1763 — Vývoz českého plátna do Anglie — Spojení anglických podnikatelů se šlechtou — Vznik dalších obchodních společností pro vývoz plátna v Rumburku — Rozsah činnosti firmy Coulston a Buchan v letech 1773—1774.

2. Soukenictví 342

Produkce vlny a její vývoz — Mor z let 1712—1714 a úbytek ovcí — Ztráta Slezska a dovoz vlny z ciziny — Rozvoj chovu ovcí v druhé polovině 18. stol. — Obchodní kapitál a vývoz vlny — Vznik nových soukenických manufaktur v druhé polovině 18. stol. — Manufaktura Fr. Lotrinského v Kladrubech z r. 1749 — Rozsah manufaktury — Dělná práce v manufaktuře — Mzdy v manufaktuře — Lenin o kapitalistických vztazích — Rozptýlená manufaktura Sušického v Kladrubech z r. 1763 — Poplatek měšťanského podnikatele za povolení budovat manufakturu a používat nevolnických pracovních sil — Rozsah Sušického rozptýlené manufaktury — Počet zaměstnanců — Nové kapitalistické vztahy a jejich ochrana se strany úřadů — Vznik soukenické manufaktury v Broumově v r. 1752 — Vydání tkalcovského řádu na broumovském panství v r. 1754 — Osvobození od robot pro tkalcovské tovaryše za poplatek — Odbyt broumovského sukna — Soukenická manufaktura v Herálcích z r. 1753 — Výroba flanelů a jejich potiskování — Rozsah manufaktury v r. 1755 — Boj obchodního kapitálu proti manufaktuře — Nedostatek přádláků brzdou rozvoje výroby — Domáctí přádláci z panství na Karlově Zámečku zapojeni do práce manufaktury — Rozpory mezi majitelem manufaktury a domácími přádláky — Snižování mezd — Soukenická manufaktura v Redwitzí — Stížnost herálecké manufaktury na Schöpfu — Vyšetřování z r. 1773 — Schöpfova rozptýlená manufaktura a soukeniči z Čech — Rozsah výroby českých soukeníků pro Schöpfovu manufakturu — Gubernium na straně Schöpfově — Stát absolutistické monarchie hájí zájmy rodící se buržoasie — Zřizování přádelnických a tkalcovských škol — Patenty z r. 1764—1765 o budování těchto škol — Tuláci, nezaměstnaní, mládež a děti v těchto školách.

Vznik manufaktury v Nové Kdýni v r. 1769 362

Smlouva mezi J. M. Schmidtem a hr. Stadiony — Možnost používání nevolnických pracovních sil v manufaktuře — Rozsah podniku — Domáctí přadláci a tkalci zapojení do práce manufaktury — Počet zaměstnanců — Zřizování přádelnických škol pro zaučování lidí — Rozvoj výroby v letech 1770—1774 — Růst podniku po r. 1775.

Venkovská domácí práce pro manufaktury v druhé polovině 18. stol. 374

Šaštinyá manufaktura a přadláci z jižních Čech — Přetahování přadláků kosmonoskou manufakturou — Manufaktura z Friedau a přadláci z Čech — Poměr vrchnosti k práci nevolníků pro manufaktury — Smlouvy vrchností s manufakturami — Letovická manufaktura hr. Blümegena a přadláci z Čech — Vesniční přadláci a manufaktura v Linci — Ohromný rozsah domácí práce pro manufaktury — Lenin o domácí práci — Marx o tom, že manufaktura nebyla s to obsáhnout celou společenskou výrobu — Manufaktura a řemeslo v českém soukenictví.

3. Výroba bavlněných tkanin 387

Boj proti pronikání bavlny — První cechy na výrobu barchetu — První manufaktura na výrobu bavlněných tkanin v Čechách z r. 1723/24 — Textorova manufaktura v Praze z r. 1753 — Kosmonoská manufaktura hr. Bolzy z r. 1763 — Rozsah manufaktury — Počet zaměstnaných — Zřízení manufaktury na potiskování kartounů v Josefodole — Bolzovo spojení s augšpurským podnikatelem Schülem — Práce v kartounce — Práce žen a dětí — Mzdy. Marx o dětské práci — Válka o bavorské dědictví z let 1778—1779 a zastavení provozu v kosmonoské manufaktuře.

Dětská manufaktura v Bělé pod Bezdězem 396

Tuláci a „nalezené“ děti dělníky v manufaktuře — Počet dětí, které zde pracovaly — Délka jejich pracovního dne — Odkud pocházely děti? — Výroba v manufakturách v Bělé pod Bezdězem — Státní subvence — Zacházení s dětmi v manufaktuře — Vyšetřování z let 1769 a 1771 — Domáctí přadláci a manufaktura v Bělé pod Bezdězem — Spor s manufakturou z Ebreichsdorfu — Vláda hájí v r. 1779 závaznost dobrovolných dvoustranných smluv mezi přadláky a manufakturami — Od feudální vázanosti ke kapitalistickým vztahům

Rozvoj bavlnářských manufaktur. 407

Auerspergovy manufaktury v Tupadlech a Nasavrkách — Počet zaměstnanců, mzdy a rozsah výroby — Průmyslové podnikání J. J. Leitenbergra — Potiskování bavlněných tkanin — Manufaktura ve Verneřicích a přádelna v Praze v r. 1770 — Zřizování dalších přádelen a nových manufaktur — Budování kartounek v Praze od r. 1767.

4. Kinského manufaktury na sloupském panství 412

Rozdělení dvorů na Kinského sloupském panství a vytváření t. zv. „Parzellenbauern“ — Kinského spojení s anglickou obchodní firmou Francklin a Nurse

v Rumburku pro nákup plátna — Budování bělidel na sloupském panství — Snaha vytvořit z vesnice Boru obchodní středisko severních Čech — Povýšení Boru na město v r. 1757 — Rozšiřování předení a tkaní plátna — Budování vlastních manufaktur od r. 1756 — Rozsah jednotlivých podniků — Sloupská kartounka jedna z prvních v Čechách — Zřízení přádelny bavlny a tkalcovny v r. 1760 — Její rozsah — Výroba zrcadel — Velikost všech podniků hr. Kinského na sloupském panství — Mzdy zaměstnanců — Anglie hlavním odběratelem příze a plátna — Obrat manufaktur Kinského — Založení Španělské obchodní společnosti hr. Kinským v r. 1767 — Její poslání — Konkurenční boj proti menším podnikatelům — Zhoršující se postavení přadláků a tkalců.

5. Zahraniční obchod Čech v 18. století do zrušení nevolnictví 427

Zahraniční obchod Čech v letech 1732—1735 — Nejdůležitější položky vývozu a dovozu — Statistika zahraničního obchodu Čech z druhé poloviny 18. stol. — Vzájemný poměr jednotlivých druhů zboží průmyslové výroby — Textil, sklo, železo.

6. Stav průmyslové výroby v Čechách před zrušením nevolnictví . . . 431

Stav průmyslové výroby v Čechách v r. 1773 v podání krajů a gubernia — Rozbor poměrů v tábořské části Bechyňského kraje — Malý přírůstek obyvatelstva na českém jihu v poměru k průmyslově vyvinutějšímu severu — Celkové zhodnocení gubernia pro rok 1773 — Plátenictví prvním výrobním odvětvím v zemi — Značný vývoz — Soukenictví na druhém místě — Růst výroby textilu a pokles sklářství — Statistika z r. 1775 — Počet lidí pracujících v průmyslové výrobě — Poměr mezi textilem, sklářstvím a železářstvím — Počet průmyslových závodů — Počet přadláků a tkalců podle krajů — Srovnání statistiky z r. 1775 se statistikami z let 1780 a 1782 — Růst počtu lidí pracujících v průmyslové výrobě — Boj za změnu hospodářské politiky — Proti státnímu zásahu do hospodářského vývoje a za volnou soutěž — Stoupenci kapitalistického pojetí ve státní radě — Zrušení nevolnictví nutností — Význam patentu z 1. listopadu 1781 — Možnost rozvoje kapitalistických vztahů — Lenin o historickém významu kapitalismu — Zrušení nevolnictví předpokladem dalšího rozvoje národního života.

ZÁVĚR	443
Exkurs	451
Statistické tabulky I—15	455
Literatura	466
Seznam použitých časopisů	475
Seznam použitých tištěných pramenů a edicí	476
Seznam použitých archivních fondů	476
Seznam vyobrazení v textu	477
Seznam obrazových přefloh	478
Мануфактурный период в Чехии.	479
Die Manufakturperiode in Böhmen	491
Rejstřík jmenný	504